

GØDNINGSGREGLER FOR ØKOLOGER

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Den tilladte gødningsmængde på økologiske bedrifter er reguleret af flere forskellige regelsæt, og det er altid det laveste niveau, som skal overholdes.

Sideindhold

Denne artikel samler reglerne for gødning fra økologiregler, harmoni-/fosforregler, tilskudsaftaler, brancheanbefalinger m.v.

OVERSIGT – SE EN UDDYBENDE BESKRIVELSE AF REGLERNE NEDENFOR:

- EU-regler for økologisk jordbrug – maks. 170 kg total N/ha, sædskiftekrav m.v.
- Generelle harmoniregler – kvælstofloft og fosforloft
- Generel kvælstofkvote for bedriften
- Betingelser for Økologisk Arealtilskud – maks. 60 eller 100 kg udnyttet N/ha som kvote
- Brancheanbefalinger for kreaturer med supplerende regler – maks. 100 kg udnyttet N/ha
- Aftale om udfasning af ikke-økologisk husdyrgødning
- Gødninger, der hører under affald til jordbrugsformål
- Organiske gødningsstoffer og jordforbedringsmidler med animalsk indhold (OGJ)
- Anden regulering på bedriften

EU-regler for økologisk jordbrug – maks. 170 kg total N, sædskiftekrav m.v.

Er defineret i Kommissionens Forordning nr. 889 om økologisk produktion fra 2008 ([KFO 889/2008](#))

- 170 kg total-kvælstof i husdyrgødning og anden organisk gødning pr. ha på bedriftens harmoniareal.

- Ikke-økologisk gødning – tilladte midler fra bilag 1. Behovet dokumenteres som anvist i bilag 1.

170 kg total-kvælstof fremgår af [vejledning om økologisk jordbrugsproduktion](#) fra Landbrugsstyrelsen og omfatter husdyrgødning og anden organisk gødning – f.eks. Øgro-produkter, restprodukter og vegetabilsk biomasse.

Muligheden for at bruge ikke-økologisk gødning er betinget af, at der ikke er økologisk gødning nok til rådighed, og at bælglplanter, grøngødning eller bedriftens sædskifte ikke kan forsyne afgrøderne med tilstrækkelig gødning.

Grænsen på 50 kg udnyttet kvælstof i gns. pr. ha harmoniareal på bedriften uden yderligere dokumentation er faldet væk, og alle bedrifter, der anvender ikke-økologisk gødning, skal dokumentere behovet via bedriftens kvoteberegning. Fra 2021 forventes nye krav til andelen af bælglplanter i sædskiftet, når den nye EU-forordning træder i kraft.

GENERELLE HARMONIREGLER

Harmonireglerne består af et loft for den samlede udbragte kvælstofmængde (kvælstofloft) og den samlede fosformængde (fosforloft). Anden organisk gødning indgår sammen med husdyrgødning, så kvælstof- og fosforloftet gælder for den samlede tilførsel i husdyrgødning og anden organisk gødning. Vær f.eks. opmærksom på, at et evt. N-indhold i rent have- og parkaffald ikke indgår i kvælstofloftet, men at P-indholdet skal medregnes i fosforloftet.

KVÆLSTOFLOFT

Det generelle kvælstofloft er 170 kg total-kvælstof pr. ha. Økologiske bedrifter er fortsat ikke omfattet af undtagelsen for kvægbrug, hvor der må udbringes husdyrgødning og anden organisk gødning i mængder svarende til 230 kg kvælstof pr. ha harmoniareal pr. planperiode. Reglerne om kvælstofloftet fremgår af [vejledning om gødsknings- og harmoniregler, afsnit 4](#).

FOSFORLOFT

For hver dyregruppe fastsættes et fosforloft. Ud fra de typer gødning, der produceres og modtages på bedriften, beregnes et vægtet fosforloft og et fosforarealkrav. Regler for fosforlofter og fosforarealkrav er defineret i [vejledning om gødsknings- og harmoniregler, afsnit 5](#).

For planperioden 2019/20 er fosforlofterne følgende:	
Kvæg	30 kg P pr. ha
Kvæg – undtagelsesbrug (230 kg N)	35 kg P pr. ha
Slagtesvin	39 kg P pr. ha
Søer og smågrise	35 kg P pr. ha

Fjerkræ og pelsdyr (bem. skærpet ift. 2018/2019)	35 kg P pr. ha
Andre husdyr, anden organisk gødning og handelsgødning	30 kg P pr. ha

Der er skærpede fosforlofter i oplande til visse søer. Her er der et fast fosforloft på 30 kg P pr. ha. Hvis økologiske smågrise får zink i foderet ved fravæning, gælder særlige og meget restriktive begrænsninger på udbringning af gødningen.

Fosforloftet kan forøges, hvis det gennemsnitlige fosfortal (Pt) på harmoniarealerne er under 4,0. Der kan gives et tillæg fra 1-14 kg P pr. ha, hvis bedriften opfylder kravene til jordprøver m.v. Fosforloftet kan dog ikke overstige 45 kg P pr. ha. Regler for forøgelse af fosforlofter er beskrevet i [vejledning om gødsknings- og harmoniregler, afsnit 5.4](#).

Se også [Ofte stillede spørgsmål om ny fosforregulering](#) på LandbrugsInfo.

GENEREL KVÆLSTOFKVOTE FOR BEDRIFTEN

Bedriftens generelle kvælstofkvote skal beregnes uden at tage hensyn til, at det er en økologisk bedrift. Kvælstofkvoten opgøres i udnyttet kvælstof. Afhængigt af afgrødesammensætning kan den generelle kvote være den mest begrænsende faktor, f.eks. med en stor andel bælgplanter i sædskiftet. Se [vejledning om gødsknings- og harmoniregler, afsnit 2](#).

Kvælstofkvoten skal i mange tilfælde korrigeres, f.eks. ved miljøstøtteordninger eller begrænsninger i forbindelse med indsatsplaner til drikkevandsbeskyttelse.

Bedrifter, der søger Økologisk Arealtilskud (se nedenfor), skal overholde den kvote, det valgte niveau på 60 eller 100 kg udnyttet kvælstof giver for bedriften, hvis den er lavere end den generelle kvote. I tilfælde af at kvoten skal reduceres for eftervirkning af pligtige efterafgrøder og eventuelt for manglende pligtige efterafgrøder, er det den laveste kvote, som reduceres yderligere.

BETINGELSER FOR ØKOLOGISK AREALTIISKUD – MAKS. 60 ELLER 100 KG UDNYTTET N/HA SOM KVOTE

Gødningsbetingelserne i den 5-årige støtteordning for økologiske arealer "Økologisk Arealtilskud" indeholder to valgmuligheder for gødningstilførsel:

- 100 kg udnyttet kvælstof pr. ha harmoniareal i gennemsnit for hele bedriften ved tilsagn om basistilskud (870 kr. pr. ha). Betingelsen gælder kun for bedrifter, der er tilmeldt gødningsregistret.
- 60 kg udnyttet kvælstof pr. ha harmoniareal i gennemsnit for hele bedriften ved tilsagn om basistilskud med tillæg til nedsat kvælstof (870 + 500 kr. pr. ha). Det er et krav, at man er tilmeldt gødningsregistret for at få udbetalt dette tillæg.

Alle, der er omfattet af 60 og 100 kg kvælstof-kravet, skal udfylde og indsende skemaet

Gødningskvote og Efterafgrøder i Tast Selv-service sammen med fællesskemaet i april samt et gødningsregnskab. Bedrifter med samtidig drift af en økologisk og en konventionel enhed skal også opfylde det valgte kvælstof-krav for hele bedriftens harmoniareal. Dette kvælstofkrav gælder fra den planperiode, hvor tilsagnet starter 1. september.

BRANCHEANBEFALINGER FOR KREATURER MED SUPPLERENDE REGLER – MAKS. 100 KG UDNYTTET N/HA

Økologiske virksomheder har mulighed for at tilslutte sig et sæt af frivillige anbefalinger, hvor formålet er at højne dyrevelfærd, miljø og etik ved produktion af økologisk mælk og kød fra kreaturer.

Virksomheder, som tilslutter sig anbefalingerne, stiller dermed krav til deres leverandører om at opfylde de supplerende regler. Som rådgiver er det derfor altid en god idé at forhøre sig hos landmanden, om han leverer mælk eller kød til en virksomhed, der har tilsluttet sig de frivillige anbefalinger. Et af punkterne i anbefalingerne er, at der maksimalt må bruges 100 kg udnyttet kvælstof pr. ha i gns. på bedriften. Reglen gælder fra det tidspunkt, hvor dyrene starter omlægning.

Initiativtagerne til at udarbejde de frivillige anbefalinger er Mejeriforeningen, Økologisk Landsforening, og Landbrug & Fødevarer. Anbefalingerne supplerer EU's regler for økologisk jordbrugsproduktion.

For økologiske bedrifter med svin og fjerkræ eller planteavlsbedrifter har organisationerne ikke fundet det relevant at begrænse gødningsanvendelsen.

AFTALE OM UDFASNING AF IKKE-ØKOLOGISK HUSDYRGØDNING

De økologiske organisationer i Danmark ønsker at reducere andelen af ikke-økologisk husdyrgødning på de økologiske bedrifter og arbejder på at udfase brugen af disse, i takt med at der sikres andre brugbare alternativer. Der forventes p.t. ikke konkrete ændringer for planperioden 2020/2021.

GØDNINGER, DER HØRER UNDER AFFALD TIL JORDBRUGSFORMÅL – SLAMBEKENDTGØRELSEN

Flere gødningstyper, der er tilladt i økologisk jordbrug (bilag 1), var tidligere reguleret efter [Bekendtgørelse om anvendelse af affald til jordbrugsformål](#) (Slambekendtgørelsen) f.eks.

vinasse og protamylasse. Regler for udbringning af affald, restprodukter eller anden organisk gødning er nu samlet i husdyrgødningsbekendtgørelsen, så fosforbegrænsningen som gns. over 3 år falder væk.

ORGANISKE GØDNINGSTOFFER OG JORDFORBEDRINGSMIDLER MED ANIMALSK INDHOLD (OGJ)

OGJ omfatter iflg. Biproduktforordningen bl.a. husdyrgødning, indhold fra fordøjelseskanalen og biogasgylle samt forarbejdet animalsk protein eller kød- og benmel som f.eks. Øgro. Regler for registrering og anvendelse gælder dog ikke for OGJ, der udelukkende indeholder husdyrgødning og indhold fra fordøjelseskanalen. For arealer til græsning eller foderafgrøder er der en karantænetid på 21 dage efter udbringning. Du skal registrere anvendelse af OGJ på [LANDBRUGSINDBERETNING.DK](https://landbrugsindberetning.dk).

ANDEN REGULERING PÅ BEDRIFTEN

Vær også opmærksom på, at der kan være andre restriktioner på anvendelse af gødning på den enkelte bedrift. For eksempel kan Kommunernes vand- og Natura 2000-planer begrænse anvendelse af gødning på bedriften.